GAZETA KRAKOWSKA

Nro 34.

Z KRAKOWA DNIA 27. KWIETNIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 19 Kwietnia.

Dokończenie Postanowienia Namiestnika Królewskiego o urządzeniu Kupiectwa.

T Y T U Ł III.

O Czeladnikach.

42. Opatrzony w list wyzwolenia, winien praktykować naymniey lat dwa iako Czeladnik, wyiąwszy przypadek wyrażony w Artykule 53.

Może zostać u Kupca, gdzie był w nauce, lub wniyść w służbę do innego.

43. W każdym przypadku między Czeladnikiem w służbę wchodzącym i Kupcem onego przyymuiącym, następuie umowa.

44. Czeladnik na trzy miesiące wprzód Kupca, od którego chce wyyść, uprzedzić powinien.

45. Czeladnik wychodzący otrzyma świadectwo od swego Pryncypała, obeymuiące zakwitowania zupełne Czeladnika przez Kupca. Ma bydź wizowane od Starszych.

46. Nikt bez takiego świadectwa i zakwitowania nie iest mocen przyymować Czeladnika, pod karą wyrażoną w Artykule 41.

47. Obcy Czeladnik w dni trzy od przybycia swoiego u Starszych stawić się powinien, którzy zawizuią świadectwo iego służby, i o pomieszczenie onego postaraią się.

Gdyby zaś świadectwa były niedokładne, Prezydentowi miasta doniosą.

48. Czeladnik o kradzież sądownie przewiedziony i skazany, prawa swe w kupiectwie utraca.

T Y T U Ł IV.

O Kupcach.

49. Odtąd chcący zostać Kupcem zgłosi się o to do właściwego Prezydenta lub Burmistrza, i następuiącym warunkom zadosyć uczynić będzie obowiązany: *a)* winien udowodnić, iż może uzyskać prawo mieyskie, i w tym celu z dotychczasowego sprawowania się swoiego wierzytelne okazać świadectwa. *b)* Złożyć list wyzwolenia i świadectwo z odbytey dwuletniey służby Czeladniczey; albo *c)* okazać, że handel swóy prowadzić chce przez osobę, usposobienie dopiero wspomnione posiadaiącą. *d)* Udowodnić, że posiada 6,000 zł. naymniey maiątku własnego. Prezydent lub Burmistrz miasta podanie to pośle Starszym Kupiectwa, którzy ie sprawdzą i uwagi swe po-

dadzą.

50. Po wysłuchaniu zdania Starszych, ieżeli warunki powyższe dopełnionemi zostaną, i podaiący się przepisom, względem uzyskania prawa Mieyskiego, zadosyć uczynił, Prezydent lub Burmistrz miasta wyda mu pozwolenie do prowadzenia handlu.

51. Otrzymuiący pozwolenie to, opłaci do skrzynki Kupieckiey w kassie Mieyskiey,

Hurtownik 300 zł:
Kupiec inny 180 zł:

Poczem w listę Kupców wpisany zostanie.

TYTUŁ V.

Przepisy ogólne.

52. Gdzie mniey iest niż 10 Kupców, a przeto nie ma Zgromadzenia, Kupcy innego lub innych miast dołączeni będą, dopóki w takowym kupieckim okręgu, liczba przepisana uzupełnioną nie zostanie; pomiędzy temi Starszego i Podstarszego Kommissyia Woiewódzka oznaczyć ma.

53. Jeżeli podaiący się na Kupca udowodni zdatność i kapitał dostateczny do prowadzenia handlu, Prezydent w stolicy, w innych miastach Kommissyie Woiewódzkie, uwolnić go mogą od składania listu wyzwolenia i świadectwa z dwuletniey sprawy Czeladniczey, i wydadzą mu pozwolenie do prowadzenia handlu; poczem podług artykułu 51 w listę Kupców mieyscowych wpisany zostanie.

54. Kupcom obcym osiadaiącym, dobrodzieystwa ogólne dla cudzoziemców wskazane, są upewnione.

55. Opłaty wyżey oznaczone i kary porządkowe do skrzynki kupieckiey w kassie mieyskiey składane, na potrzeby mieyscowe kupiectwa używane, a w końcu roku każdego obrachowane będą. Starsi zaś rachunek ten przeyrzą i zaświadczą.

56. Starsi składek żadnych na Kupców naznaczać nie są mocni.

57. Kary porządkowe nie inaczey iak przez właściwy Sąd Policyyny będą wymierzane, za wysłuchaniem w potrzebie Starszych.

58. Spory o pretensyie między Uczniami, Czeladnikami a Kupcami, przez Starszych niezałatwione, należą do drogi właściwey Sądowey.

59. W rzeczach Policyi Kupiectwa dotyczących, Starsi wnioski swe czynić maią Prezydentowi lub Burmistrzowi miasta.

60. Handel produktów kraiowych bez ograniczenia wszelkiego, każdemu iest wolny.

61. Drobni kramarze, przekupnie, i handluiący żywnością, urządzeniem tem nie są obięci.

Uskutecznienie Postanowienia tego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrzney i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 11 Stycznia 1817.

(Podpis:) *Zaiączek.*
Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi,
(Podpisano) *T. Mostowski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(Podpis:) *Kossecki.*
Zgodno z oryginałem
Radzca Sekr: Stanu, Jenerał Brygady
(Podpisano) *Kossecki.*

Z Petersburga d. 23 Marca d. k.

Znayduiący się przy tuteyszym Cesarskim dworze, Poseł nadzwyczayny i Minister Pełnomocny Króla Jmć Niderlandzkiego, Hrabia Werstoelk de Solen, dał dnia 15 b. m. wielki obiad, z powodu niedaw-

no otrzymaney wiadomości o szczęśliwym połogu Xiężney Oranii, Wielkiey Xiężny Anny Pawłowny. Na obiedzie tym znaydowali się Pełnomocni Posłowie Angielski i Francuzki, wielu jenerałów, pierwsi urzędnicy dworu, Jenerałowie Adjutanci Jego Cesarskiey Mości, Ministrowie i wiele innych znakomitszych osób. Wieczorem dom Posła wspaniale był oświecony.

Członek Rady Państwa, Radca tayny, Xże Sołtykow, na własną prośbę, dla słabości zdrowia, naymiłościwiey uwolniony został od wszystkich obowiązków.

Przez całą noc z 31 Stycznia na 1szy Lutego, w Georgiewsku była straszliwa burza; na niektórych domach zerwała część dachów z blachy żelazney i zaniosła na drugą stronę rzeki Podkumka, około twierdzy Georgiewska płynącey.

Pod dniem 15 t. m. wyszedł następuiący rozkaz Jego Cesarskiey Mości:

Do Rady Państwa.

"Przychylaiąc się do prośby Członka Rady Państwa, Kanclerza wszystkich orderów Rossyyskich, Naszego Rzeczywistego Radcy Taynego pierwszey klassy, Xcia Kurakina, uwolniliśmy go od obowiązków dla domowych spraw iego na tak długi czas, iak mu wtedy był potrzebny. Teraz, stosownie do nowo podaney przez niego prośby, nayłaskawiey pozwalamy iemu wyiechać do cudzych kraiow, dokąd tylko zechce, z przyczyny osłabionego zdrowia, z zachowaniem wszystkich przez niego pobieranych pensyy i dochodów stołowych. Zresztą, oddaiąc zawsze należną sprawiedliwość gorliwemu iego sprawowaniu obowiązków służby, przekonani iesteśmy, iż, iak tylko dozna polepszenia zdrowia, nie odmówi na nowo pożytecznego dla oyczyzny służenia."

Alexander.

Dnia 14 t. m. w tuteyszym instytucie głucho-niemych, odprawił się publiczny popis uczniów w obecności wyższego Duchowieństwa i wielu znakomitszych osób płci oboiey. Z zadziwieniem Poglądali goście na postępek dzieci, w tym dobroczynnym zakładzie wychowuiących się, iak z łatwością i dokładnością, przez pismo i znaki, tłumaczyły się ze swoich myśli, z wyobrażeń oderwanych i naytrudnieyszych, n.p. o religii, przymiotach duszy, moralności, i t. p. Niemy ten popis, przeniknął obecnych uczuciem nayżywszey wdzięczności ku macierzyńskim staraniom i troskliwości N. Założycielki i Opiekunki tego zakładu, Cesarzowey Jmć, Maryi Fedorowny.

Z Londynu d. 8 Kwietnia.

Miesięczne doniesienie o zdrowiu Królewskiem iest osnowy zwyczayney. — D. 23 b. m. z powodu rocznicy urodzin Xcia Rejenta będzie u Królowey wielkie zgromadzenie. — Xże Orleanu odpłynął do Francyi na okręcie Royal Sowereign, a dwa okręty poszły za nim z rzeczami. — Xiąże Koburgski bawi się często polowaniem; iego Małżonka czasem towarzyszy mu konno, czasem w powozie.

Wczoray ogłosiła kamera skarbowa stan skarbu, który naypięknieysze na przyszłość widoki zapowiada. W ostatnim kwartale przychód był o 2 mill. 800,000 f. szt. mnieyszy od wydadku, i gdyby tak zawsze było, tedy roczny niedobor wyniosłby 9 mill. W teraźnieyszym atoli kwartale przychod wynosi 9 mill. 487,000, a wydatek 8 mill. 800,000 f. szt. nadboru iest zatem 687,000 f. szt. Weszło wpra-

wdzie zaległości z zniesionego podatku od dochodów 993,000 f szt. które na przyszłość upadaią. Lecz w następnym kwartale przez zmnieyszenie woyska, i t. d. znacznie się wydatki pomnieyszą, i odpadnie oprócz tego do 100,000 f. szt. pensyy urzędników bez obowiązkowych.

Mówią o mianowaniu 9 nowych parów, pomiędzy któremi dwóch otrzymaią godność Xiążęcą. Xiż. Rejent chce, iak słychać, skoro budżet uchwalony zostanie, w Maiu parlament rozpuścić.

D. 5 wyszedł ostatni Nmer dziennika Cobbetta pod d. 28 Marca z Liwerpoolu. Pożegnał on w nim swoich czytelników. "Musiałbym ślepym bydź (wyraził) gdybym nie przewidywał, iż czeka mnie więzienie, gdybym daley w Anglii pisał. Nie mogąc w moiey oyczyźnie nic dobrego zrobić, odieżdżam zatem do kraiu, w którym z zupełną wolnością będę mógł pisać. Za 4 tygodnie będzie znowu moie pismo w Londynie, a za parę lat, gdy zmienią się okoliczności, zamyślam powrócić do Anglii. „ — Sprzęty Cobbetta maią bydź sprzedane na zapłacenie drobnych iego długów.

W przeszłey gazecie wspomniało się o zgromadzeniu mieszkańców hrabstwa Norfolk w mieście Norwich. Na tem zgromadzeniu Lord Albemarle oświadczył się mocno przeciw teraźnieyszem surowem środkom, wniosł propozycyie, które wszystkie przyięte zostały. Pierwszy szeryff prezydował. Wniosek popierał były szeryff, a zbiiał go Pułkownik Woodhouse. Gdy Sierżant Firth chciał ieszcze po nim mówić, został stukaniem i gwizdaniem zagłuszony. Na przełożenie tylko Plebana Glower została na kilka minut spokoyność przywrócona. Proponował on, aby z prośby wyrzucono żądanie oddalenia Ministrów. Utrzymała się nakoniec prosba, iak był początkowo ułożona; lecz prezyduiący szeryff nie chciał iey podpisać, daiąc za przyczynę, że ona nie odwróci nędzy kraiu. Podpisał ią zatem były szeryff, i podaną bydź ma Rejentowi przez reprezentantów tego hrabstwa. — Pułkownik Woodhouse, przyiaciel Ministrów, chce inne w tem hrabstwie zwołać zgromadzenie dla obalenia postanowień powyższego.

Gazeta Goniec umieściła iako dopełnienie odpowiedzi Lorda Bathurst na żalenie się Bonapartego o złe z nim się obchodzenie, które dało powod do wniosku Lordowi Holland w wyższey izbie, uwagi, które pochodzić maią, iak powszechnie utrzymuią, z pod piora P. Canning. Kładziemy tu z nich celnieysze:

"Sądzono, iż złożony z tronu Tyran nie będzie miał nic nam więcey o sobie do powiedzenia; lecz zdaie się, iakoby chciał lud Angielski przymusić do myślenia o nim. Skądże pochodzi, że on lub zostaiący przy nim dopuszczaią się twierdzeń, które każdy łatwo zbić może? Powiada nam przez Hr. Montholon, że zwolney nieprzymuszoney woli i w zamiarze udał się do Anglii, ażeby tam pod opieką ustaw Angielskich żył iako prywatny człowiek. Sądziż, iż zapomnieliśmy, że kiedy nas prosił o przytułek, a tego odmowiliśmy mu, chciał do Ameryki popłynąć, że tym końcem wsiadł w Roszefort na okręt, i że dopiero w ten czas kiedy widział niepodobieństwo umknienia, zgłosił się do Angielskiego officera temi wyrazy: "Poddaię się nieubłaganemu, ale razem nayszlachetnieyszemu moiemu nieprzyiacielowi?„ —— Nazywa się poiedyn-

czem człowiekiem. Tak iest poiedynczy człowiek, który okazał, iż mu ufać nie można, i że ani moralne, ani religiyne związki nie miały u niego żadney świętości; poiedynczy człowiek, względem którego sprzymierzone Mocarstwa podług wszelkich dozwolonych praw przestały na postawieniu go w położeniu, w którem nie mógłby na nowo zaburzyć spokoyności Europy i zalewać iey krwią mieszkańców stałego lądu. Oddał się sam na dyskrecyią. Ale gdy swoie wyrazy Montholonowi dyktował, zapomniał ten poiedyńczy człowiek o innym poiedyńczym człowieku, który nie tak iak on poddał się na łaskę i niełaskę, ale na uroczyste dane przez niego słowo, iż go przy życiu i wolności zostawi, to słowo potem sromotnie złamał, i tego poiedynczego człowieka, Toussaint Louverture, naprzód wolności, potem życia pozbawił! —— Powiada, iż mógł był stanąć na czele woyska Loary lub Girondy, &c. Czemuż tego nie uczynił? bo chciał swoią osobę ocalić. Z takichże przyczyn uiechał od pobitego pod Waterloo swoiego woyska i zostawił go losowi, maiąc iedynie na celu bezpieczeństwo swoiey osoby. W nieszczęśliwey dlaniego, iak niegdy dla Antoniusza bitwie pod Aktium, uczynił iak tam ten; nie doczekał iey końca, ale postrzegłszy się bydź pobitem, uciekł zaraz sromotnie dla ukrycia w Paryżu swey zgryzoty i nieszczęścia. — Tam gdzie mówi o swoich tytułach, o wyniesieniu swoim na konsula i Cesarza, &c. można zapytać go się słusznie, czemu to wszystko sam zniszczył? Czemu nie położył granic bezsumienney swey dumie, przez którą żadnego kącika w Europie w pokoiu nie zostawił, czemu nie użył tey dumy i okropnego nadużycia swey potęgi na dopełnienie swoich obowiązków, a byłby za miast przeklęstwa błogosławieństwo ludzkości na swoią głowę ściągnął? — Kiedy żali się na przykrość, z iaką iest strzeżony, na surowość pilnuiących go, na niedostępne położenie wyspy S. Heleny, na niedostatek, który cierpi, przyznaiemy, że to wszystko iest uciążliwe i przykre; lecz kogoż to spotyka? Czyliż człowieka, który wszystko co go dotyka, spokoynie i wesoło znosi? człowieka, który iest wielkim w nieszczęściu i więzieniu? Nie! człowiek, który wszystkich poprzedzaiących go tyranów przeszedł w okrucieństwie, wiarołomstwie, gwałceniu traktatów, pogardą wszelkich zasad i wszelkich moralnych i religiynych związków. Tyran żali się, iż osadzony i wygnany iest na wyspę oddaloną od placu byłey iego tyranii. Zaboyca Xcia Enghien, Pichegru, Kapitana Wright i innych żali się, iż nie ma ciągłych wygod i iakich pomyśleć może zabaw! — Czemuż lepiey nie używa swoiego na wygnaniu czasu, które tylko z iego ukończy się życiem, nad żalenie się i złorzeczenie, a ieżeli się chce żalić i złorzeczyć, powinien na siebie samego, ponieważ iedynie samemu sobie wszelkie nieszczęście swoie przypisać powienien. Los iego będzie nauką dla przyszłych tyranów iak maią swey władzy używać; niechay w historyi swoiego życia, którą iak słychać chce pisać, da przykład zasłużoney kary, która wielkiemu zbrodniarzowi naznaczoną została. Jeżeli zaś pragnie uprzedzić sąd dzieiów, tedy niechay będzie pewny, iż one powiedzą, że ieźli posiadał niektóre świetne przymioty starożytnych mężów, łączył także z niemi wszystkie

znieważaiące ludzkość zbrodnie; że pragnął iak Alexander zdobyczy i iak Karol XII. wypraw, nie posiadaiąc iednak wspaniałości pierwszego, ani zimney krwi ostatniego. Okrutny iak Gengis Chan, zabobonny iak Attylla, łączył w woiennym swoim zawodzie popularność Maryusza z okazałą rozrzutnością Sylli, a często obu okucieństwo. Miał nadzwyczayną Cezara czynność, ale nie posiadał iego szlachetney prostoty, głębokiey nauki, wspaniałości i wyniosłości duszy. W obstawaniu przy swoich zasadach, w rabusiowstwie i wiarołomstwie, któremi natchnął pomocników swoiey tyranii, przeszedł atoli wszystkich powyżey wymienionych woiowników. Używał na przemiany siły i oszukaństwa, gdzie nie mógł przekupstwem lub mocą oręża swoiego dopiąć celu. Wewnętrzny iego rząd nie był ani słusznieyszy, wspanialszy. Postęp i gwałt były iego pomocnikami i sprężynami. Słowem chwała nadzwyczaynego tego człowieka, którą więcey winien okolicznościom, niżeli swoim talentom, będzie się co rok zmnieyszać, aż nakoniec zupełnie upadnie, bo nie zostawił żadnego trwałego pomnika, żadnego użytecznego ustanowienia, któreby wynagradzały ludzkości niezliczone klęski, które na nią ściągnął.,,

Minister woienny, Lord Bathurst, wydał wczoray okólnik, w którym zachęca Anglików, chcących się z kraiu wynieść, aby wynosili się do posiadłości Angielskich w północney Ameryce, a mianowicie do Kanady. Da im sam zalecenia do tamteyszego Gubernatora, aby otrzymali grunta, i koszta przewozu będą mieli zmnieyszone.

Porta Ottomańska uznała nakoniec opiekę Anglii nad ziednoczonemi Jońskiemi wyspami. P. Robert Liston, poseł nasz, odebrał zatem zalecenie udania się do Stambułu.

W Birmingham zamówiono dla Rossyi znaczną ilość fuzyy.

Listy w Kantonu w Chinach dochodzą do 18 Grudnia, do którego czasu nie przybył tam ieszcze nasz poseł. Kapitan Maxwell oczekuie niecierpliwie na niego, a zwłaszcza dla wydobycia z okropnego więzienia Chińczyków, którzy za to iedynie uwięzionemi zostali, iż naszem ziomkom pokazali krótszą drogę do pałacu tamteyszego. — Jeden Amerykanin w gospodzie Londynskiey przypomniał obecnem tam osobom, iż kłotnia o herbatę w Bostonie dała powód do wybicia się północney Ameryki, i dodał: Może ten czas nadeydzie, że ieśli Anglicy nie pogodzą się z Chinczykami, będą musieli kupować dla siebie herbatę od Amerykanów.

Pogłoska, iakoby Buenos-Ayres wydało woynę Królowi Brazyleyskiemu, potrzebuie ieszcze potwierdzenia; ale to pewna iż korsarze rokoszańscy szkodzą bardzo handłowi Brazyliyskiemu. Port Montevideo zamknięty iest przez 1 liniiowy i 3 pomnieysze Portugalskie okręty.

Z Paryża d. 8 Kwietnia.

D. 4 b. m. umarł w swey wiosce Ruel przy Nanterre, dawniey do Kardynała Richelieu należącey, po długiey i bolesney chorobie. Jędrzey Massena, Xże Esslingen i Rivoli, Marszałek Francuzki, członek wielkiego krzyża legii honorowey, komandor orderu S. Ludwika, kawaler orderów wielkiego krzyża Węgierskiego S. Szczepana, Huberta Bawarskiego, Badeńskiego wierności, &c. Massena urodził się w Nicei 1758 roku. Odprawiwszy w dzieciństwie

trzy morskie podróże, wszedł w r. 16 życia iako prosty żołnierz w służbę do pułku Royal-Italien, gdzie miał Wuia kapitanem, i przez dobre się sprawowanie postąpił w krótce na sierżanta. Został on razem z teraźnieyszym Następcą tronu Szwedzkiego na ten stopień wyniesiony, który w tym samem pułku służył. Przez swoią odwagę postępował Massena coraz wyżey. W r. 1794 dowodził iuż 20to tysiącznym korpusem, a później zawsze przednią strażą we Włoszech, i odebrał, iak wiadomo, od Bonapartego przydomek dziecka zwycięztwa. Po rozpoczęciu kroków nieprzyiacielskich w r. 1799 dowodził woyskiem Naddunayskiem. Bitwa pod Zurych, iego wyprawa przeciw Arcy Xciu Karolowi i Xciu Suwarowi, dwiema wielkim Wodzom, są wiadome. Potem bronił miasta Genui. Gdy mu ofiarowano kapitulacyią, odpowiedział: iż woysku Francuzkiemu wolno ma bydź odciągnąć do Francyi, a on pozostanie w niewoli. "WPan sam, Mci Jenerale, odpisał Angielski Admirał Keith) więcey wartasz, niżeli 20,000 ludzi.„ Podpisał potem umowę między Austryiakami i Anglikami, przez którą utrzymał dla oyczyzny doświadczony korpus woyska. Po odbytem obowiązku deputowanego od departamentu Sekwany do ciała prawodawczego, dowodził na nowo roku 1805 we Włoszech i wtargnął z woyskiem swoim do Niemiec. Miał sobie potem polecone zdobycie Neapolu, stamtąd był do Polski powołany, z której po Tylżyckim pokoju do Francyi powrócił. W woynie r. 1809 otrzymał przez bitwę pod Esslingen tytuł Xcia tego nazwiska. W bitwie pod Wagram wystawił się naywiększe niebezpieczeństwa. Gdy w r. 1810 posłany był do Hiszpanii, opanował po długim oblężeniu miasto Ciudad-Rodrigo, wtargnął do Portugalii, opanował Koimbrę, ale wkrótce musiał stamtąd ustąpić. Zarzucaią mu, że tam porabował kościoły i wielkie pozabierał bogactwa, co przyczyniło się szczególniey do iego ustępu. Gdy Bonaparte powrócił z Elby do Francyi, stanął pod iego chorągwiami, lecz był u niego w podeyrzeniu i myślał do Ameryki odpłynąć. Massena był nadzwyczay odważnym, odniósł kilkanaście ran, nie wstydził się nizkiego swoiego stanu, nagradzał nayniższego znaczenia byłych swoich znaiomych i zawsze obok Marszałkowskiey laski chował swóy karabin żołnierski. Zostawił wdowę, 2 synów i córkę, która poszła za Jenerała Reille, który był od roku 1793 iego adjutantem. — Po śmierci Masseny pozostaie ieszcze 18 Marszałków, oprócz wygnanych.

Zasłużony P. Laharpe, nauczyciel N. Cesarza Rossyyskiego, umarł. Pozostała po nim wdowa otrzymała od wysokiego Ucznia przyzwoitą pensyią.

Mowią, iż Xże Wellington uda się do Anglii, ale na końcu b. m. powroci.

Przybyli tu Adm. Lord Exmouth i Hr. Marków, mieli wczoray u Króla audyencyią.

W Boulogne zaciągniono 150,000 fr. na dostarczenie mieszkańcom po tańszey cenie żyta.

Papiery rządowe podnoszą się u nas z powodu weszłey pierwszey 3ciey części pożyczki zagraniczney.

Gwardyia narodowa Paryzka składa się z 37,420 ludzi pieszych, pomiędzy któremi 6432 nieumundurowanych, a 252 ludzi konnych.

Od granic Francuzkich d. 5 Kwietnia.

Podług doniesień z Hiszpanii miasto Armedillo pochłonęły zupełnie obalone góry. Wszyscy mieszkańcy utracili życie. Szczyt tylko wieży daie się ieszcze widzieć. Wieś Valersa została przez toż zdarzenie znacznie uszkodzoną. Sądzą, iż to nieszczęście iest skutkiem trzęsienia ziemi, które czuć się dało w Baionie i Madrycie. Przywalone miasto leży w dawney Kastylii. Trzęsienie ziemi dało się czuć d. 18 i 22 Marca w Pampelunie, Corella i innych mieyscach. Z ostatniego miasta pouciekali mieszkańcy z swych domów w pole. W gorach Sierra de Cameros miała otworzyć się ogień wyrzucaiąca góra. Trzesienie ziemi dotchnęło roku tego wiele okolic północney Hiszpanii i południowey Francyi, a mianowicie Dar, Bilbao, i t. d. W Bilbao w siąknął klasztor na iedną stopę w ziemię, a w Wittoria dzwony dzwoniły. — W Katalonii odbywaią się po kościołach modły o deszcz, którego tam od dawnego czasu nie było.

Z Madrytu d. 25 Marca.

Wczoray, iako w rocznicę powrotu Króla było u Dworu wielkie zgromadzenie, podczas którego wiele osób przypuszczonych zostały do ucałowania ręki Królewskiey. Uroczystość u Dworu odbyła się przy wystrzałach z dział, a w wieczor było miasto oświecone.

D. 18 b. m. dało się tu czuć, osobliwie w tey części miasta, w którey rada Kastylii miewa swoie posiedzenia, trzęsienie ziemi. Panuią tu iuż letnie upały.

Minister skarbowy P. Garay podał Królowi nowy plan skarbowy, który roztrząsa teraz rada stanu i zapewne wielkie zrobi wrażenie, ponieważ tak wyższa i niższa szlachta, iak i duchowieństwo przykładać się podług niego maią do wszystkich ciężarów.

Posłem naszem w Berlinie Don Valleio, a w Szwaycaryi dotychczasowy Sekretarz poselstwa w Wiedniu, Don Viergol, mianowanemi zostali.

Z Włoch d. 28 Marca.

Poseł Francuzki przy Dworze Neapolitańskim, Xże Narbon Pelet, złożył Królowi Neapolitańskiemu z zalecenia swoiego Monarchy powinszowanie względem połączenia wszystkich kraiów w iedno królestwo. — Mówią o podróży Króla Neapolitańskiego do Florencyi.

Po zimnem północnem wietrze przez kilka dni w Messynie nastąpiło d. 14 b. m. ciepłe powietrze; lecz radość z wiosiennego tego dnia przerwaną została mocnem trzęsieniem ziemi z grzmotem i błyskawicą, które szczęściem nie długo przecie trwało i żadney nie zrządziło szkody.

Wielki Xże Toskański ustanowił rozporządzeniem d. 18 b. m. order zasługi S. Józefa, który nosić będą cywilni i woyskowi zasłużeni w kraiu.

Podług doniesień z Tortony zayść miały nowe sprzeczki o granice między Sardyniią i Parmą. Do dalszego czasu zostawiono iednak rzeczy w takim stanie, w iakim się teraz znayduią. Z Modyną zostaie Dwór Sardyński w naylepszem porozumieniu.

Do Palermo nadeszły Amerykańskie okręty. Domyślaią się, iż one przywiozły postanowienia kongressu względem ostatnich żądań Posła Amerykańskiego, P. Pinkney, ale nie muszą bydź stosowne do życzeń naszego Dworu, ponieważ te okręty nie zostały zaraz do portu wpuszczone.

DODATEK
DO Nro 34.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 27 KWIETNIA 1817 Roku W NIEDZIELE.

Z Wiednia d. 18 Kwietnia.

Nayiaśnieysza Cesarzowa nasza, która każdy swoy krok oznacza dobrodzieystwy, oprocz znacznego zasilenia wielu tuteyszych domów ubogich, posłała także tuteyszemu mieyskiemu szpitalowi ubogich na St. Marx znaczną pieniężną kwotę.

Gazeta Medyiolańska ogłasza za baykę, iakoby we Włoszech na granicach kantonu Ticino utworzyła się banda łotrów z 400 ludzi pod byłem officerem Włoskim Napoleona.

Z Berlina d. 17 Kwietnia.

Onegday przybył tu J. Cesarzewicowska Mość W. Xże Rossyyski Mikołay z Weimaru, i wysiadł do przygotowanych dla siebie pokoiów w zamku Królewskim.

J. K. Mość mianował Tadeusza Garczyńskiego z Łomnicy w Wielkiem Xięztwie Poznańskim swoim szambelanem.

Z Hamburga d. 15 Kwietnia.

Przy kończeniu dzisieyszey Gazety nadeszła ieszcze Angielska poczta, przez którą odebraliśmy następuiące doniesienia:

List z Londynu d. 11 Kwietnia.

Rozchodzi się tu pogłoska, że za wstawieniem się iednego z wysokich Monarchów Bonaparte przewieziony ma bydź z wyspy S. Heleny na Maltę; pogłoska, która zapewne się nie potwierdzi.

Pisma nasze zawieraią list Barona Voght z Flottbeck pod d. 7 Lutego r. b. do iednego z kupców tuteyszych, który dla użytecznych myśli względem ubostwa, z ciekawością iest czytany.

Mówią, iż Lord Kanclerz w krotce swoy urząd złoży. Lord Castlereagh choruie znowu na podagrę.

Cena zboża znacznie u nas spadła.

Słychać, iż na maiątek nieobecnych w kraiu Anglików nałożony ma bydź podatek po 20 od 100.

Z Manszestru przyprowadzono znowu 3 spiskowych. — W okolicach Dublina panuią wielkie zaburzenia, i zapalono wiele wieyskich domów. — Po dosyć długim ciepłem powietrzu upadł tu wczoray śnieg wielki.

Z Abo, w Finlandyi, d. 26 Marca.

Gazeta tuteysza zawiera co następuie: —— N. Cesarz dowiedziawszy się, iż mnostwo zboża zakupowane iest dla wywozu za granicę i przez to podniosła się

łego cena, rozkazał zatem ostrzedz nayłaskawiey mieszkańców, aby oszczędnie z zbożem postępowali i wodki z niego pędzić zaprzestali; kupców zaś, aby pod odpowiedzialnością zaopatrzonemi byli przed wysełaniem za granicę, zapasem zboża na potrzebę kraiu, ponieważ rząd niema sposobności zapomoc ich zbożem, zwłaszcza, że i w Rossyi znacznie zdrożało.

Z Bruxelli d. 10 Kwietnia.

Dziś rano odiechał stąd N. Król w towarzystwie Królewicza Fryderyka do Amsterdamu, i po obeyrzeniu robot w portach i innych w północney Hollandyi powróci tu za 8 dni. — Królewiczowa Następczyna tronu wstała iuż z połogu i odebrała powinszowania od posłów zagranicznych, &c. Zyskuie ona coraz bardziey wszystkich serca przez swoią uprzeymość i łagodność.

Z Rzymu d. 19 Marca.

Oyciec S. wydał pod d. 15 b. m. następuiące Brewe do Dziekana i Kapituły Konstancyyskiey:

Pius VII &c. Kochani Synowie! Pozdrowienie nasze! Pismo Wasze pod d. 18 p. m. w którem donieśliście Nam o śmierci Arcybiskupa Ratysbońskiego i Administratora Kościoła Konstancyyskiego, Karola Teodora, i obraniu oraz Kapitulnym Wikaryiuszem Barona Ignacego Henryka Wessenberg, nie małą sprawiło Nam boleść. Nie może Wam bydź nie wiadomo, iż rzeczony Wessenberg z ważnych przyczyn ściągnął na siebie tak dalece Nasze nieukontentowanie, iż złożyliśmy go z dostoyności Jeneralnego Wikaryiusza, którą iuż posiadał. Jakże to stać się mogło, że Wy z ubliżeniem Nam i Stolicy Swiętey winne o uszanowania tego samego Męża, któregośmy Jen: Wikaryiuszem mieć niechcieli, obraliście Jen: Wikaryiuszem Kapitulnym co daleko więcey znaczy? Lecz nie przestaiąc na tem, ośmieliliście się żądać od Nas zatwierdzenia Waszego wyboru. Oto iest odpowiedź na Waszą, używaiąc łagodnych wyrazów, nierozsądną prośbę: Nie tylko nie zatwierdzamy obranego przez Was Kapitulnym Jen: Wikaryiuszem Wessenberga, i iego zastępcy Antoniego Reiniger, ale ich za takich nie uznaiemy, nie uznaią ich także Duchowne Nasze sądy i żadnego względu na ich pisma mieć nie będą. Z powierzoney Nam od Boga nad całem Kościołem pieczy, rozkazuiemy Wam zatem, abyscie wybór Wessenberga za niebyły ogłosili, obrali Kapitulnym Jen: Wikar: męża, ktoryby był wzięty u Katolików i potrafił dokładnie pełnić swoie obowiązki. Zasmuci Was to pismo; ale niechay Was pobudzi do żalu, abyście Nas słuchali, Naszemu zasmuceniu przynieśli ulgę i zapobieżeli śpieszno złemu, któreście zrządzili. W zupełnem tem zaufaniu udzielamy Wam pełni miłości Apostolskie Nasze błogosławieństwo. — Dan w Rzymie d. 15 Marca roku Zbawiciela 1817, a Papieztwa Naszego 18.

Od brzegów niższey Elby d. 12 Kwietnia.

Podług doniesień z Szwecyi obywatele miasta Jönköping podali Królewiczowi następcy tronu adress wierności i przywiązania. Dla zmnieyszenia wywozu za granicę pieniędzy zabroniono tymczasowo wprowadzać do Szwecyi wszelkich win, (wyiąwszy na potrzebę kościelną) bawełnianych materyy, a na zawsze porteru. Dla zapobieżenia przemycaniu towarów, ma także bydź żegluga łodziami między Szwecyią i Daniią zupełnie zniesiona, i wielkiemi tylko okrętami prowadzona. O zbytku w Szwecyi przy ludności 2 ½ mill. można stąd sądzić

ią w 1813 roku 664,000 kobiet, które używaią iedwabnych materyy, opłaciły zło zbytkowe. Liczba zamożnych rodzin wynosi 140,000, mężczyzn wyższego stanu 800,000, a służących 16,000.

Położenie Norwegii iest codziennie gorsze, a nędza ludu coraz większa; w większey części dolin i północnych powiatach żyią tylko wieśniacy chlebem z ięczmienia i kory z drzewa, a nadbrzeżni suszonemi rybami.

Sto Luneburczykow, którzy przed 4 laty przez Jenerała Barona Dörnberga z więzienia z rozkazu Dawousta w odwecie osadzeni uwolnionem zostali, obchodzili d. 8 b. m. obiadem rocznicę swoiego oswobodzenia.

Od brzegow Menu d. 13 Kwietnia.

Podług doniesień z Kassel pod d. 10 b. m. Elektor Heski iest niebezpiecznie chory. Poseł Heski przy seymie Niemieckim, P. Lepel, przyiechał tam na czas zawieszenia posiedzeń i dla odebrania nowych instrukcyy.

Egipt żywi teraz w części sprzymierzone woyska we Francyi, bo rząd Francuzki sprowadza stamtąd ryż dla nich.

Jenerał Alix doniosł w liście pod d. 21 Marca towarzystwu umieiętności w Gettindze, którego iest członkiem, że u Xięgarza Frankfortskiego Boselli wychodzi z druku iego dzieło o początkowych przyczynach ruchu, iego celnieyszych działaniach na ciała Niebieskie, o podnoszeniu i opadaniu morza, wiatrach, &c. w którem chce dowieść, że ciała Niebieskie nieprzyciągaią, ale odpychaią, a zatem systema Newtona iest fałszywe, i że przez iego teoryią i matematyczną pewność wszystkie ziawienia natury dokładnie są wyiaśnione.

Xiężna Wallii nim wyiechała z Minchen rozdać tam kazała pismo pod tytułem: *Journal d'un Voyageur Anglois*, zawieraiące opis własnych iey podroży i przypadków.

Pomimo przybyłego z Rossyi zboża nie zmnieyszyła się w Frankforcie drogość. Zgromadzenie żydowskie które kupuie od piekarzow chleb po 40 kr. bochenek, a sprzedaie go ubostwu po 15 kr rozkłada tę dopłatę na domy swoiego wyznania i niektóre domy płacą co tydzień do 60 złr. Do nędznego tego stanu mieszaią się znowu zalewy, śniegi i mróz, kiedy spodziewano się zyskać przynaymniey na opale. — Moguncyi rozdaią także chleb i ziemniaki ubogim, których przy ludności, podług naynowszego spisu 24,000 dusz, iest właśnie 3cia część to iest 8000.

Rozmaite Wiadomości.

Przez przybyły z Jaquemel (na St. Domingo), do Nowegoiorku statek nadeszła wiadomość, że Petion dowodcom wszystkich pod iego panowaniem będących portów wydał rozkaz, aby maytków ile tylko znaleźć mogą zabrali do służby Rzeczpltey. Na mocy tego rozkazu zabrano zaraz wszystkich maytków z 6 stoiących w porcie Jacquemel galer.

W Rio Janeiro w Brazylii poszczęściło się tamteyszemu rządowi rozkrzewić herbatę. Sprowadzone z Chin nasienie i umieiących z tą rośliną obchodzić się ludzi. Ziemia i powietrze nie miało przyłożyć się do tego przedsięwzięcia.

Na początku b. miesiąca do karczmy we wsi Darmstadtskiey Arheiligen przybyła 4konna bryka z kilku męczyznami, z kobietami i 12 chłopskiemi dziewczętami, z których żadna nie była starsza nad lat 16, a młodsza nad lat 12. W krotce dowiedziano się od gospodarza, że pomiędzy męczyznami na tym wozie znaydował się rodowity Wirtemberczyk, który czwarty raz zieżdża iuż z Ameryki do swey oyczyzny dla dopomożenia radą i pieniądzmi życzącym się tam wynieść. Teraz ziechał tylko po 12 dziewcząt z kraiu Wirtemberskiego dla osiadłych tam młodzieńców Wirtemberskich, którzy nie chcą się żenić z tamteyszemi rodaczkami.

Bieg Pieniędzy w Wiedniu dnia 19 Kwietnia 1817 r.

Czer: Zł: Hollenderski	15 Zł. r.	50 kr.	Szeyn:
Czer: Zł: Cesarski	15 —	35 —	—
Moneta konwencyyna za 100 . . .	341¼ —	— —	—

W Krakowie daią za Zł. ryń. w Szeinach Złp. 1. gr. 6 monetą srebrną.

DONIESIENIA.

Niżéy podpisany Rezolucyią Wysokiego Trybunału Iszey Instancyi Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, dnia 12 Marca r. b. do Nro 519 wydaną do zastępowania praw nieprzytomnych Sukcessorów ś. p. Cecylii Studzieńskiéy panny, niegdy Szlachetnych Józefa i Heleny Studzińskich małżonków córki delegowany. Ninieyszym wzywa wszystkich pomienioney Cecylii Studzińskiey krewnych, aby ciż zaopatrzywszy się w dostateczne dowody do Wysokiego Trybunału tuteyszego, końcem nabycia tytułu do spadku przez zgon Cecylii Studzińskiey otwartego zgłosili się. W Krakowie dnia 22 Kwietnia 1817 r.

Mięłuszewski, Z. S. N.

W moc Rezolucyi Trybunału Iszey Instancyi Miasta Wolnego Krakowa dto 12 Kwietnia r. b. do Nro 894 zapadłey różne Ruchomości po niegdy Annie Sochackiey w Kleparzu w domu pod Nro 77 dnia 28 Miesiąca i roku bieżących. — Zaś w moc Rezolucyi tegoż Trybunału dto 22 Kwietnia r. b. do Nro 1811 zapadłey, ruchomości po niegdy Cecylii Studzińskiey, iako to: Srebra, Kosztowności, i inne sprzęty domowe, w domu przy Klasztorze na Grodku pod Nro 642 dnia 1 Maia r. b. przez public na Licytacyią za gotową srebrną kurant monetę sprzedane będą. — W Krakowie dnia 22 Kwietnia 1817 r.

Olearski, Pisarz Akt.

U Dominika Dobłowolskiego, gospodarza kamienicy Szarey znayduie się Koniczyno kraiowa młocona, nie suszona na wzor zagraniczney, i dla tego pewna do wschodzenia, do sprzedania funt ieden po czeskich siedm.

W Krakowie przy Floryańskiey ulicy w domu Nr. 543, odbędzie się licytacyia zegarów, maszyn, szaff, postumentów od zegarów, kommod, zwierciadeł, stołów, stolików, krzeseł, kanap, porcellany i innych dnia 28 Kwietnia b. r. o godz. 9 ranney; zaś dnia następnego w mieście żydowskim w domu Nr. 72 sprzedane zostaną atłasy, lewantyny i inne płacący gotowizną przybicie otrzyma. W Krakowie d. 8 Kwietnia 1817 r.

Skorczyński Kombr. Sąd.

Podpisany Assessor przy Trybunale pierwszey Instancyi Miasta Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Krakowa z iego Okręgiem, iako do upadłości w Handlu UUr. Krzysztofa Henniga i iego kompanisty Filipa Chrastiańskiego Kupców Krakowskich delegowany Sędzia, względnie do przepisów Kodexu Handlowego Księgi III Rozdziału VI. Gdy iuż przez ustanowionych sądownie Kuratorów Bilans Substancyi upadłych sporządzony, podpisanemu oddanym został, przywołuie UUr. Wierzycieli do Massy tychże upadłych pretensyie maiących, iako to: Starozakonnych braci Horowiczów w mieyscu, Juliana Cassa z Wiednia, Henryka Aebly w mieyscu, Antoniego Ignacego Frischaw z Wiednia, Joh Bap Rupprecht z Wiednia, Hancke et Fleschnor z Pragi, Traugott Hennig z Morska; Gebrüder Carattoni z Bogliano, Marton Rzehak z Cieszyna, Jan Gotlieb Wiener z Wrocławia, S. M. Lavalet z Wrocławia, Fiedler et Sachsz z Wrocławia, Józefa Tomazolli z Truntu, Coeth et Co: z Triestu, Karola Pacaka w mieyscu, Franciszka Hahna w mieyscu, D. Goertz z Gdańska, Błażeia Kolbiana w mieyscu, Edor et Comp: z Wiednia, Joh. Frab. Fischer, Antoniego Höltzel w mieyscu, Macieia Szlumera w mieyscu, Cortesi Cukiernik w mieyscu, Piotr Steinkeller w mieyscu, Jan. Nep. Gielg w mieyscu, Niedźwiedzkiego subiekta handlowego, w mieyscu, Jozefa N. Schreiber w mieyscu, J. F. Kirchmajer et Sohn w mieyscu, Wentzel et Söhne w mieyscu, ażeby w moc Artykułu 44 powyższego prawa Księgi i Rozdziału w dniu 19 Maia r. b. o godzinie 4tey po południu do Izby Audyencyonalney Trybunału zgromadzić się chcieli, a to w celu wybrania, potrzebney do tey upadłości i liczby Syndyków i podania delegowanemo potroyney listy na tych od siebie wybranych, ażeby takowi przez Trybunał Handlowy mianowanemi bydź mogli.

Ignacy Łubaszewski, A. S. D.